

CZU: 34.047:[342.53:342.55](478)

DEFINIȚIA LEGISLATIVĂ A NOȚIUNII „PERSONĂ CU FUNCȚIE DE DEMNITATE PUBLICĂ”: ANALIZA EVOLUȚIEI

Sergiu BRÎNZA

Universitatea de Stat din Moldova

Scopul investigației de față rezidă în analiza evoluției pe care a parcurs-o definiția legislativă a noțiunii „persoană cu funcție de răspundere”. Se relevă că dispoziția de la alin.(3) art.123 CP RM a fost supusă unor amendamente prin Legea nr.318/2013 și prin Legea nr.152/2016. Se stabilește că în rezultatul acestor amendamente: din respectiva dispoziție a fost exclus textul „consilierul local; deputatul în Adunarea Populară a Găgăuziei”; în dispoziția alin.(3) art.123 CP RM, cuvintele „în condițiile legii” au fost substituite cu cuvintele „altă persoană cu funcție de demnitate publică stabilită prin lege”. Se demonstrează că consilierul local și deputatul în Adunarea Populară a Găgăuziei nu sunt persoane cu funcții de demnitate publică nici în sensul Legii nr.199/2010, nici în sensul alin.(3) art.123 CP RM. Se ajunge la concluzia că, în rezultatul adoptării Legii nr.152/2016, definiția noțiunii „persoană cu funcție de demnitate publică” s-a transformat din definiție exhaustivă în definiție exemplificativă. Se argumentează că sintagma „altă persoană cu funcție de demnitate publică stabilită prin lege” din alin.(3) art.123 CP RM arată că această normă constituie o normă divizată de referire. Se explică de ce este falsă impresia că ar exista persoane cu funcție de demnitate publică, care nu sunt specificate în anexa la Legea nr.199/2010 și cărora nu li se aplică prevederile acestei legi. Se conchide că alin.(3) art.123 CP RM, complinit de anexa la Legea nr.199/2010, sunt singurele norme care stabilesc conținutul noțiunii „persoană cu funcție de demnitate publică”. Alte norme pot doar să dezvolte prevederile acestora, fără a le lărgi sfera de incidență. Printre astfel de norme dezvoltătoare se numără: alin.(3) art.17 din Codul electoral; alin.(5¹) art.4² al Legii cu privire la energetică; art.13¹ al Legii privind Comisia Națională a Pieței Financiare; alin.(2¹) art.45 al Legii privind sistemul public de asigurări sociale; alin.(3) art.82, alin.(4) art.83, alin.(1) art.84 și alin.(4) art.93 din Codul cu privire la știință și inovare; alin.(1) art.8 al Legii Serviciului de Stat de Curieri Speciali etc.

Cuvinte-cheie: *persoană cu funcție de demnitate publică, ales local, consilier local, deputat în Adunarea Populară a Găgăuziei, altă persoană cu funcție de demnitate publică stabilită prin lege, normă divizată de referire, normă dezvoltătoare.*

THE LEGISLATIVE DEFINITION OF THE CONCEPT OF “PERSON WITH FUNCTION OF PUBLIC DIGNITY”: THE EVOLUTION OF THE CONCEPT

The purpose of the present investigation is to analyze the evolution of the legislative definition of the concept of “person with responsibility function”. It is revealed that the provision of par.(3) art.123 PC RM was subjected to several amendments produced under Law No.318/2013 and Law No.152/2016. It is established that, these amendments generated some important changes: one of them is that from the provision in question was excluded the part of the text mentioning “the local councilor; the member of the National Assembly of Gagauzia”; another is that in the provision of par.(3) art.123 PC RM, the words “under the law” were replaced with the words “another person with function of public dignity designated by law”. It is argued that, under both Law No.199/2010 and par.(3) art.123 PC RM, the local councilor and the member of the National Assembly of Gagauzia are not persons with functions of public dignity. At this level, it is concluded that, following the adoption of Law No.152/2016, the definition of the concept “person with function of public dignity” from an exhaustive definition has transformed into an illustrative definition. It is pointed out that, the collocation “another person with function of public dignity designated by law”, mentioned in par.(3) art.123 PC RM, is a divided norm, with reference to the concept in question. It is then explained why it is a false impression to assume that there are persons with function of public dignity others than the ones specified in the Annex to the Law No.199/2010, and that additionally they don't have to comply with the provisions of this law. On this issue, it is concluded that par.(3) art.123 PC RM, complemented by the Annex to the Law No.199/2010, are the only norms that supplies the content of the concept of “person with function of public dignity”. Other norms can only develop the context of these provisions, without widening their scope. Among such contextual norms are: par.(3) art.17 of the Election Code; par.(5¹) art.4² of the Law on Energy; art.13¹ of the Law on National Commission of Financial Market; par.(2¹) art.45 of the Law on public social insurance system; par.(3) art.82, par.(4) art.83, par.(1) art.84 and par.(4) art.93 of the Code of Science and Innovation; par.(1) art.8 of the Law on State Service of Special Courier etc.

Keywords: *person with function of public dignity, local elected, local councilor, member of the Assembly of Gagauzia, another person with function of public dignity designated by law, divided norm, contextual norm.*

Introducere

La 06.05.2011 în Parlamentul Republicii Moldova a fost înregistrat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, nr.1176 [1]. În conformitate cu acest proiect, s-a preconizat ca alin.(2) art.123 CP RM să aibă următorul conținut: „Prin „persoană publică de rang înalt” se înțelege persoana publică al cărei mod de numire sau alegere este reglementat de Constituția Republicii Moldova sau care este numită ori confirmată în funcție prin decret al Președintelui Republicii Moldova, hotărâre a Parlamentului ori a Guvernului și persoanele cărora persoana publică de rang înalt le-a delegat împuternicirile sale, precum și primarii, președinții de raioane, Guvernatorul (Bașkanul) Găgăuziei și deputații Adunării Populare a Găgăuziei”. În Nota informativă la acest proiect se menționează: „Proiectul presupune modificarea și completarea art.123 CP RM, și anume – introducerea noțiunilor „persoană publică” și „persoană publică de rang înalt”, precum și descrierea semnelor definitorii ale acestora. Prin urmare, sfera noțiunii „persoană publică” va fi conformă rigorilor impuse de Convenția ONU împotriva corupției. Individualizarea propriu-zisă a sancțiunilor corespunzătoare infracțiunii comise, în cazul în care subiect va fi persoana publică și persoana publică de rang înalt, se va face reieșind din statutul, drepturile și obligațiile fiecărei persoane publice luate în parte. Noțiunile „persoană publică” și „persoană publică de rang înalt” se propun, de asemenea, reieșind din principiile generale ale dreptului penal. Adică, în calitate de subiect al infracțiunii poate fi doar persoana, nu funcționarul, noțiune care este prevăzută în alte legi organice” [2].

În procesul discuțiilor asupra proiectului sus-menționat s-a renunțat la noțiunea „persoană publică de rang înalt”, optându-se pentru noțiunea „persoană cu funcție de demnitate publică”.

Astfel, la 02.12.2011 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative [3]. Printre rezultatele adoptării acestei legi se numără completarea art.123 CP RM cu alineatul (3) având următoarea dispoziție: „Prin „persoană cu funcție de demnitate publică” se înțelege: persoana al cărei mod de numire sau de alegere este reglementat de Constituția Republicii Moldova sau care este investită în funcție, prin numire sau prin alegere, de către Parlament, Președintele Republicii Moldova sau Guvern, în condițiile legii; consilierul local; deputatul în Adunarea Populară a Găgăuziei; persoana careia persoana cu funcție de demnitate publică i-a delegat împuternicirile sale”.

Cu această ocazie, consemnăm că persoana cu funcție de demnitate publică este subiect al infracțiunilor prevăzute la alin.(2) art.140, lit.f) alin.(3) art.158, lit.e) alin.(2) art.165, lit.e) alin.(2) și lit.e) alin.(4) art.166¹, lit.d) alin.(2) art.168, alin.(2) art.180², lit.c) alin.(3) art.205, lit.c) alin.(3) art.206, lit.d) alin.(2) art.220, lit.c) alin.(4) art.240, lit.a) alin.(3) art.324, lit.b) alin.(2) art.327, lit.b) alin.(3) art.328, alin.(2) art.330², lit.b) alin.(2) art.332, lit.c) alin.(2) art.332¹, lit.a) alin.(3) art.332² și lit.d) alin.(2) art.362¹ CP RM. În afară de aceasta, infracțiunile prevăzute la lit.a¹) alin.(3) art.325 și la alin.(1) art.326 CP RM sunt săvârșite în privința unei persoane cu funcție de demnitate publică.

Dispoziția de la alin.(3) art.123 CP RM a fost supusă unor amendamente prin: 1) Legea pentru modificarea articolului 123 din Codul penal al Republicii Moldova, nr.985-XV din 18 aprilie 2002, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 20.12.2013 [4] (în continuare – Legea nr.318/2013); 2) Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 01.07.2016 [5] (în continuare – Legea nr.152/2016).

Astfel, în varianta sa în vigoare, alin.(3) art.123 CP RM are următoarea dispoziție: „Prin „persoană cu funcție de demnitate publică” se înțelege: persoana al cărei mod de numire sau de alegere este reglementat de Constituția Republicii Moldova sau care este investită în funcție, prin numire sau prin alegere, de către Parlament, Președintele Republicii Moldova sau Guvern, altă persoană cu funcție de demnitate publică stabilită prin lege; persoana careia persoana cu funcție de demnitate publică i-a delegat împuternicirile sale”.

În cele ce urmează vom analiza impactul amendamentelor, operate prin Legea nr.318/2013 și prin Legea nr.152/2016, asupra înțelesului noțiunii „persoană cu funcție de demnitate publică”.

Rezultate obținute și discuții

1. Prin Legea nr.318/2013, din alin.(3) art.123 CP RM a fost exclus textul „consilierul local; deputatul în Adunarea Populară a Găgăuziei;”.

În Nota informativă la proiectul care se află la baza acestei legi se menționează: „Introducerea în textul alineatului menționat (se are în vedere alin.(3) art.123 CP RM – *n.a.*) a funcției de consilier local și a celei de deputat în Adunarea Populară a Găgăuziei este una alogică și contrară prevederilor Legii nr.199/2010 (se are în vedere Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 16.07.2010 [6]), în anexa căreia aceste două funcții nu se regăsesc” [7].

Într-adevăr, la momentul elaborării proiectului sus-menționat lista funcțiilor de demnitate publică din anexa la Legea nr.199/2010 avea următorul conținut:

Președinte al Republicii Moldova;

Președinte al Parlamentului;

Prim-ministru;

Vicepreședinte al Parlamentului;

Prim-viceprim-ministru;

Viceprim-ministru;

Președinte al comisiei permanente a Parlamentului;

Vicepreședinte al comisiei permanente a Parlamentului;

Președinte al fracțiunii parlamentare;

Membru al Biroului permanent al Parlamentului;

Secretar al comisiei permanente a Parlamentului;

Deputat în Parlament;

Ministru;

Viceministru;

Secretar general al Guvernului;

Secretar general adjunct al Guvernului;

Gubernurator (Bașcan) al Unității teritoriale autonome Găgăuzia;

Președinte al Adunării Populare a Unității teritoriale autonome Găgăuzia;

Vicepreședinte al Adunării Populare a Unității teritoriale autonome Găgăuzia;

Președinte al comisiei permanente a Adunării Populare a Unității teritoriale autonome Găgăuzia;

Prim-vicepreședinte și vicepreședinte al Comitetului Executiv al Unității teritoriale autonome Găgăuzia;

Primar General al municipiului Chișinău, primar, viceprimar;

Președinte, vicepreședinte al raionului;

Director general (director) al autorității administrative centrale;

Președinte, judecător, judecător asistent al Curții Constituționale;

Președinte, membru al Consiliului Suprem al Magistraturii cu activitatea de bază în Consiliu;

Președinte, vicepreședinte, judecător al Curții Supreme de Justiție;

Președinte, vicepreședinte, judecător al curții de apel;

Președinte, vicepreședinte, judecător al judecătoriei;

Procuror General, prim-adjunct al Procurorului General, adjunct al Procurorului General, procurori de toate nivelurile;

Director al Centrului pentru Drepturile Omului, avocat parlamentar;

Președinte, vicepreședinte, membru al Curții de Conturi;

Director, director adjunct al Serviciului de Informații și Securitate;

Președinte, vicepreședinte, secretar al Comisiei Electorale Centrale;

Președinte, membru al Consiliului Coordonator al Audiovizualului;

Președinte, vicepreședinte, membru al Comisiei Naționale a Pieței Financiare;

Președinte, vicepreședinte, membru al Comisiei Naționale de Integritate;

Președinte al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității;

Gubernurator, prim-vicegubernurator, vicegubernurator al Băncii Naționale a Moldovei;

Director general, director al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică;

Director, director adjunct al Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației;

Președinte, vicepreședinte, membru al Plenului Consiliului Concurenței;

Șef, șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat;

Director, director adjunct al Serviciului de Protecție și Pază de Stat;

Director, director adjunct al Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal;

Șef al Centrului Serviciului Civil;

Președinte, prim-vicepreședinte, vicepreședinte, secretar științific general al Academiei de Științe a Moldovei;

Președinte, vicepreședinte, secretar științific al Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare;

Șef al Serviciului de Stat de Curieri Speciali;

Director general al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină;

Președinte al Casei Naționale de Asigurări Sociale;

Director al Serviciului de Stat de Arhivă;

Agent guvernamental – reprezentant al Guvernului Republicii Moldova la Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Totuși, potrivit alin.(1) art.3 al Legii nr.199/2010, „prevederile prezentei legi se aplică persoanelor cu funcție de demnitate publică specificate în anexa la prezenta lege”. Altfel spus, s-ar părea că există funcții de demnitate publică care nu sunt menționate în anexa la Legea nr.199/2010. În acest context, se impune întrebarea: fac oare parte funcțiile de consilier local și de deputat în Adunarea Populară a Găgăuziei din rândul funcțiilor de demnitate publică care nu sunt consemnate în anexa la Legea nr.199/2010?

Considerăm că răspunsul la această întrebare este negativ. Or, din art.2 al Legii privind statutul alesului local, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 02.02.2000 [8], aflăm că atât consilierul local, cât și deputatul în Adunarea Populară a Găgăuziei, au statutul de ales local: „În sensul prezentei legi, noțiunea de ales local vizează consilierii consiliilor satești (comunale), orașenești (municipale), raionale și ai consiliului municipal Chișinău, deputații în Adunarea Populară a Găgăuziei, primarii și viceprimarii, președinții și vicepreședinții raioanelor” (alin.(1)); „Statutul alesului local se aplică deputatului în Adunarea Populară a Găgăuziei în măsura în care nu contravine statutului deputatului, determinat de către Adunarea Populară în cadrul Legii privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri)” (alin.(2)).

Mai mult, la momentul elaborării proiectului care se află la baza Legii nr.318/2013, la lit.a) alin.(1) art.7 al Legii privind statutul alesului local se stabilea: „Mandatul alesului local este incompatibil cu calitatea de persoană cu funcție de demnitate publică”. Astfel, în acord cu această lege, nici consilierul local, nici deputatul în Adunarea Populară a Găgăuziei nu puteau fi considerați persoane cu funcție de demnitate publică. Ținând cont de prevederea de la lit.a) alin.(1) art.7 al Legii privind statutul alesului local, considerăm oportună eliminarea textului „consilierul local; deputatul în Adunarea Populară a Găgăuziei;” din alin.(3) art.123 CP RM.

Prezintă interes faptul că dispoziția în vigoare de la lit.a) alin.(1) art.7 al Legii privind statutul alesului local are un conținut modificat: „Mandatul alesului local este incompatibil cu exercitarea altei funcții de demnitate publică” (Acest conținut modificat se datorează adoptării de către Parlamentul Republicii Moldova, la 17.06.2016, a Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative [9] (în continuare – Legea nr.134/2016)). Înseamnă oare aceasta că, în corespundere cu legislația în vigoare, consilierul local și deputatul în Adunarea Populară a Găgăuziei pot fi considerați persoane cu funcție de demnitate publică?

Răspunsul la această întrebare este negativ. El rezultă din Nota informativă la proiectul care se află la baza Legii nr.134/2016: „În conformitate cu prevederile alin.(1) art.7 al Legii nr.768-XVI din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local, mandatul alesului local este incompatibil cu: a) calitatea de persoană cu funcție de demnitate publică; ... Anexa la Legea nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică stabilește că funcțiile de Primar General al mun. Chișinău, de primar, de viceprimar, de președinte și vicepreședinte de raion sunt considerate funcții de demnitate publică. Astfel, alin.(1) art.7 al Legii privind statutul alesului local oferă posibilitatea interpretării acesteia în sensul că toți primarii, viceprimarii, președinții și vicepreședinții de raioane sunt incompatibili cu funcția deținută... Proiectul de lege vine să clarifice redacția actuală a lit.a) alin.(1) art.7 al Legii privind statutul alesului local, stabilind clar că alesul local va fi în situație de incompatibilitate în cazul în care acesta va deține concomitent o altă funcție de demnitate publică” [10]. Din această Notă informativă deducem că, dintre aleșii locali, doar Primarul General al municipiului Chișinău, primarii, viceprimarii, președintele și vicepreședintele raionului au statutul de persoane cu funcție de demnitate publică. Ceilalți aleși locali (și anume – consilierii consiliilor satești (comunale), orașenești (municipale), raionale și ai consiliului municipal Chișinău; deputații în Adunarea Populară a Găgăuziei) nu au un asemenea statut.

În concluzie, consilierul local și deputatul în Adunarea Populară a Găgăuziei nu sunt persoane cu funcții de demnitate publică nici în sensul Legii nr.199/2010, nici în sensul alin.(3) art.123 CP RM.

2. Prin Legea nr.152/2016, în alin.(3) art.123 CP RM cuvintele „în condițiile legii” au fost substituite cu cuvintele „altă persoană cu funcție de demnitate publică stabilită prin lege”.

În acest mod, definiția noțiunii „persoană cu funcție de demnitate publică” s-a transformat din definiție exhaustivă în definiție exemplificativă. Promovând o asemenea concepție, legiuitorul sugerează că oricare persoană cu funcție de demnitate publică intră sub incidența definiției de la alin.(3) art.123 CP RM. Important este ca statutul unei asemenea persoane să fie confirmat prin lege.

Până la intrarea în vigoare a Legii nr.152/2016, nu oricare persoană cu funcție de demnitate publică intra sub incidența definiției de la alin.(3) art.123 CP RM. Din această perspectivă, R.Popov menționa: „Atenționăm că în anexa la Legea cu privire la funcțiile de demnitate publică sunt menționate persoane cu funcție de demnitate publică care nu sunt consemnate în alin.(3) art.123 CP RM. Considerăm că, în prezența unor astfel de divergențe de ordin legislativ, prioritate are accepțiunea de persoană cu funcție de demnitate publică din alin.(3) art.123 CP RM. Cu alte cuvinte, în contextul legii penale, prin „persoană cu funcție de demnitate publică” trebuie de înțeles numai acea persoană cu funcție de demnitate publică care îndeplinește condițiile stabilite la alin.(3) art.123 CP RM... Este de neînțeles selectivitatea de care a dat dovadă legiuitorul în legătură cu categoriile de persoane cu funcție de demnitate publică care sunt consemnate în alin.(3) art.123 CP RM. Or, persoanele cu funcție de demnitate publică, specificate în anexa la Legea cu privire la funcțiile de demnitate publică, care nu intră sub incidența prevederii de la alin.(3) art.123 CP RM, nu pot avea altă calitate decât cea de persoană publică în sensul prevederii de la alin.(2) art.123 CP RM... Indiferent dacă este sau nu specificată în această anexă, persoana cu funcție de demnitate publică trebuie să îndeplinească condițiile stabilite în art.6 și 7 ale Legii cu privire la funcțiile de demnitate publică” [11, p.194, 195, 197].

Aceste articole ale Legii nr.199/2010 stabilesc: „Ocuparea funcției de demnitate publică are loc prin alegeri sau prin numire, în condițiile legii” (alin.(1) art.6); „În cazul în care ocuparea funcției de demnitate publică are loc prin alegeri, temeiul legal al apariției raportului de exercitare a funcției este validarea mandatului de către autoritatea competentă, dacă legea specială nu prevede altfel” (alin.(2) art.6); „În cazul în care ocuparea funcției de demnitate publică are loc prin numire, temeiul legal al apariției raportului de exercitare a funcției este actul de numire” (alin.(3) art.6); „Pentru ocuparea unor funcții de demnitate publică prin numire se organizează concurs în condițiile legii” (alin.(4) art.6); „Autoritatea competentă să numească în funcție demnitarul respectiv o face din oficiu sau la propunerea autorității/organului abilitat” (alin.(5) art.6); „Demnitarul depune jurământ în cazul în care această obligație este prevăzută de legea specială ce reglementează activitatea acestui demnitar” (alin.(6) art.6); „Mandatul demnitarului este de 4 ani, dacă un alt termen nu este stabilit prin Constituție sau prin legea specială ce reglementează activitatea acestui demnitar” (alin.(1) art.7); „Exercitarea funcției de demnitate publică nu este limitată de un anumit număr de mandate, cu excepția cazurilor când legea specială ce reglementează activitatea demnitarului prevede altfel” (alin.(2) art.7); „În cazul în care termenul regulamentar de exercitare a mandatului expiră sau a expirat, iar succesorul de competență nu intră în exercitarea mandatului, demnitarul continuă să-și exercite mandatul până la ocuparea funcției de către succesorul de competență (alin.(3) art.7).

Supra am afirmat că statutul de persoană cu funcție de demnitate publică trebuie să fie confirmat prin lege. Spunem „prin lege” și avem în vedere, în primul rând, alin.(3) art.123 CP RM. Din această normă reiese că au statutul de persoană cu funcție de demnitate publică: persoana al cărei mod de numire sau de alegere este reglementat de Constituția Republicii Moldova sau care este investită în funcție, prin numire sau prin alegere, de către Parlament, Președintele Republicii Moldova sau Guvern, altă persoană cu funcție de demnitate publică stabilită prin lege; persoana căreia persoana cu funcție de demnitate publică i-a delegat împuternicirile sale.

Sintagma „altă persoană cu funcție de demnitate publică stabilită prin lege” arată că alin.(3) art.123 CP RM constituie o normă divizată de referire. În opinia expusă de A.Boroi, M.Gorunescu și M.Popescu, „normă divizată este norma penală care se completează cu o altă normă, fie din aceeași lege, fie din altă lege (pluri-textual)... Normă divizată de referire este acea normă care se completează, se întregește cu ajutorul altei norme (normă complinitoare). Orice modificare a normei complinitoare va atrage implicit și modificarea normei de referire, deoarece aceasta urmează soarta normei complinitoare” [12, p.289].

Care sunt normele complinitoare pentru alin.(3) art.123 CP RM? În alți termeni, care norme complinitoare cuprind conținutul noțiunii „altă persoană cu funcție de demnitate publică stabilită prin lege”, specificate în alin.(3) art.123 CP RM?

Considerăm că anexa la Legea nr.199/2010 reprezintă o astfel de normă complinitoare. În varianta sa în vigoare, această anexă stabilește că funcții de demnitate publică sunt:

- Președinte al Republicii Moldova;
- Președinte al Parlamentului;
- Prim-ministru;
- Vicepreședinte al Parlamentului;
- Prim-viceprim-ministru;
- Viceprim-ministru;

Președinte al comisiei permanente a Parlamentului;
 Vicepreședinte al comisiei permanente a Parlamentului;
 Președinte al fracțiunii parlamentare;
 Membru al Biroului permanent al Parlamentului;
 Secretar al comisiei permanente a Parlamentului;
 Deputat în Parlament;
 Ministru;
 Viceministru;
 Secretar general al Guvernului;
 Secretar general adjunct al Guvernului;
 Guvernator (Bașcan) al Unității teritoriale autonome Găgăuzia;
 Președinte al Adunării Populare a Unității teritoriale autonome Găgăuzia;
 Vicepreședinte al Adunării Populare a Unității teritoriale autonome Găgăuzia;
 Președinte al comisiei permanente a Adunării Populare a Unității teritoriale autonome Găgăuzia;
 Prim-vicepreședinte și vicepreședinte al Comitetului Executiv al Unității teritoriale autonome Găgăuzia;
 Primar General al municipiului Chișinău, primar, viceprimar;
 Președinte, vicepreședinte al raionului;
 Director general (director) al autorității administrative centrale;
 Președinte, judecător, judecător asistent al Curții Constituționale;
 Președinte, membru al Consiliului Superior al Magistraturii cu activitatea de bază în Consiliu;
 Președinte, vicepreședinte, judecător al Curții Supreme de Justiție;
 Președinte, vicepreședinte, judecător al curții de apel;
 Președinte, vicepreședinte, judecător al judecătoriei;
 Procuror General, prim-adjunct al Procurorului General, adjunct al Procurorului General, procurori de toate nivelurile;
 Avocat al Poporului, Avocat al Poporului pentru drepturile copilului, adjunct al Avocatului Poporului;
 Președinte, vicepreședinte, membru al Curții de Conturi;
 Director, director adjunct al Serviciului de Informații și Securitate;
 Director, director adjunct al Centrului Național Anticorupție;
 Președinte, vicepreședinte, secretar al Comisiei Electorale Centrale;
 Președinte, membru al Consiliului Coordonator al Audiovizualului;
 Președinte, vicepreședinte, membru al Comisiei Naționale a Pieței Financiare;
 Președinte, vicepreședinte al Autorității Naționale de Integritate;
 Președinte al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității;
 Guvernator, prim-viceguvernator, viceguvernator al Băncii Naționale a Moldovei, membru al Consiliului de supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei;
 Director general, director al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică;
 Director, director adjunct al Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației;
 Președinte, vicepreședinte, membru al Plenului Consiliului Concurenței;
 Șef, șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat;
 Director, director adjunct al Serviciului de Protecție și Pază de Stat;
 Director, director adjunct al Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal;
 Șef al Centrului Serviciului Civil;
 Președinte, prim-vicepreședinte, vicepreședinte, secretar științific general al Academiei de Științe a Moldovei;
 Președinte, vicepreședinte, secretar științific al Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare;
 Șef al Serviciului de Stat de Curieri Speciali;
 Director general, director general adjunct al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor;
 Director general al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină;
 Președinte al Casei Naționale de Asigurări Sociale;
 Director al Serviciului de Stat de Arhivă;
 Agent guvernamental – reprezentant al Guvernului Republicii Moldova la Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Există oare alte norme (în afară de anexa nominalizată mai sus) care îndeplinesc rolul de norme complinitoare față de alin.(3) art.123 CP RM? Premisa pentru formularea unei astfel de întrebări o constituie următoarele prevederi ale Legii nr.199/2010: „Demnitarii sunt persoane care exercită funcții de demnitate publică în temeiul Constituției, al prezentei legi și al altor acte legislative (sublinierea ne aparține – *n.a.*)” (alin.(3) art.2); „Prevederile prezentei legi se aplică persoanelor cu funcție de demnitate publică specificate în anexa la prezenta lege” (alin.(1) art.3). Astfel, se creează impresia că ar putea exista persoane cu funcție de demnitate publică care nu sunt specificate în anexa la Legea nr.199/2010 și cărora nu li se aplică prevederile acestei legi.

Considerăm că această impresie este falsă. Alineatul (3) art.123 CP RM, complinit de anexa la Legea nr.199/2010, sunt singurele norme care stabilesc conținutul noțiunii „persoană cu funcție de demnitate publică”. Alte norme pot doar să dezvolte prevederile acestora, fără a le lărgi sfera de incidență. Printre astfel de norme dezvoltătoare consemnăm:

– alin.(3) art.17 din Codul electoral, adoptat de Parlamentul Republicii Moldova la 21.11.1997 [13]: „Președintele, vicepreședintele și secretarul Comisiei Electorale Centrale dețin funcții de demnitate publică obținute prin numire și se supun prevederilor legislației cu privire la statutul persoanelor care exercită funcții de demnitate publică”;

– alin.(5¹) art.4² al Legii cu privire la energetică, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 19.02.1998 [14]: „Directorul general și directorul Consiliului de administrație ai Agenției Naționale de Reglementare în Energetică dețin funcții de demnitate publică prin numire și se supun prevederilor legislației cu privire la statutul persoanelor care exercită funcții de demnitate publică”;

– art.13¹ al Legii privind Comisia Națională a Pieței Financiare, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 12.11.1998 [15]: „Președintele, vicepreședintele, membrii Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare dețin funcții de demnitate publică prin numire”;

– alin.(2¹) art.45 al Legii privind sistemul public de asigurări sociale, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 08.07.1999 [16]: „Președintele Casei Naționale de Asigurări Sociale este persoană cu funcție de demnitate publică”;

– alin.(3) art.82 din Codul cu privire la știință și inovare, adoptat de Parlamentul Republicii Moldova 15.07.2004 [17]: „Președintele Academiei de Științe a Moldovei este persoană cu funcție de demnitate publică”;

– alin.(4) art.83 din Codul cu privire la știință și inovare: „Prim-vicepreședintele și vicepreședintele Academiei de Științe a Moldovei sunt persoane cu funcție de demnitate publică”;

– alin.(1) art.84 din Codul cu privire la știință și inovare: „Secretarul științific general al Academiei de Științe a Moldovei este persoană cu funcție de demnitate publică”;

– alin.(4) art.93 din Codul cu privire la știință și inovare: „Funcțiile de președinte, vicepreședinte și secretar științific al Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare sunt funcții de demnitate publică”;

– alin.(1) art.8 al Legii Serviciului de Stat de Curieri Speciali, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 02.12.2004 [18]: „Șeful Serviciului de Stat de Curieri Speciali este persoană cu funcție de demnitate publică”.

Există și alte asemenea legi speciale ce reglementează activitatea persoanelor cu funcție de demnitate publică și care dezvoltă prevederile alin.(3) art.123 CP RM și ale anexei la Legea nr.199/2010.

Concluzii

Dispoziția alin.(3) art.123 CP RM a fost supusă unor amendamente prin Legea nr.318/2013 și prin Legea nr.152/2016. În rezultatul acestor amendamente: din respectiva dispoziție a fost exclus textul „consilierul local; deputatul în Adunarea Populară a Găgăuziei”; în dispoziția de la alin.(3) art.123 CP RM, cuvintele „în condițiile legii” au fost substituite cu cuvintele „altă persoană cu funcție de demnitate publică stabilită prin lege”. Consilierul local și deputatul în Adunarea Populară a Găgăuziei nu sunt persoane cu funcții de demnitate publică nici în sensul Legii nr.199/2010, nici în sensul alin.(3) art.123 CP RM. În rezultatul adoptării Legii nr.152/2016, definiția noțiunii „persoană cu funcție de demnitate publică” s-a transformat din definiție exhaustivă în definiție exemplificativă. Promovând o asemenea concepție, legiuitorul sugerează că oricare persoană cu funcție de demnitate publică intră sub incidența definiției de la alin.(3) art.123 CP RM. Important este ca statutul unei asemenea persoane să fie confirmat prin lege. În acest context, prin „lege” se are în vedere, în primul rând, alin.(3) art.123 CP RM. Sintagma „altă persoană cu funcție de demnitate publică stabilită prin lege” din alin.(3) art.123 CP RM arată că această normă constituie o normă divizată de referire. Este falsă impresia că ar exista persoane cu funcție de demnitate publică care nu sunt specificate în anexa la

Legea nr.199/2010 și cărora nu li se aplică prevederile acestei legi. Alineatul (3) art.123 CP RM, complinit de anexa la Legea nr.199/2010, sunt singurele norme care stabilesc conținutul noțiunii „persoană cu funcție de demnitate publică”. Alte norme pot doar să dezvolte prevederile acestora, fără a le lărgi sfera de incidență. Printre astfel de norme dezvoltătoare se numără: alin.(3) art.17 din Codul electoral; alin.(5¹) art.4² al Legii cu privire la energetică; art.13¹ al Legii privind Comisia Națională a Pieței Financiare; alin.(2¹) art.45 al Legii privind sistemul public de asigurări sociale; alin.(3) art.82, alin.(4) art.83, alin.(1) art.84 și alin.(4) art.93 din Codul cu privire la știință și inovare; alin.(1) art.8 al Legii Serviciului de Stat de Curieri Speciali etc.

Referințe:

1. Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Codul penal – art.123, 123¹, 140 ș.a.; Codul de procedură penală – art.202, 203, 205 ș.a.).
<http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/657/language/ro-RO/Default.aspx>
2. Notă informativă la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Codul penal – art.123, 123¹, 140 ș.a.; Codul de procedură penală – art.202, 203, 205 ș.a.).
<http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/657/language/ro-RO/Default.aspx>
3. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.25-28.
4. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.17-23.
5. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.245-246.
6. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.194-196.
7. Notă informativă la proiectul de Lege pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova. [Accesat: 07.09.2016] Disponibil: <http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/2010/language/ro-RO/Default.aspx>
8. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.34.
9. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.245-246.
10. Notă informativă la proiectul de Lege pentru completarea articolului 7 alineatul (1) litera a) din Legea nr.768- XIV din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local. [Accesat: 07.09.2016] Disponibil: http://www.justice.gov.md/public/files/transparența_in_procesul_decizional/coordonare/2015/Not_informativ.pdf
11. POPOV, R. *Subiectul infracțiunilor prevăzute în Capitolele XV și XVI din Partea Specială a Codului penal*. Chișinău: CEP USM, 2012. 315 p. ISBN 978-9975-71-307-8
12. BOROI, A., GORUNESCU, M., POPESCU, M. *Dicționar de drept penal*. București: ALL Beck, 2004. 424 p. ISBN 973-655-435-X
13. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr.8.
14. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.50-51.
15. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr.22-23.
16. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.1-4.
17. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.125-129.
18. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.1-4.

Prezentat la 13.09.2016